

Spacer historyczny szlakiem Armii Krajowej w Powiecie Limanowskim

W sobotę 1 października 2022 r. miał miejsce spacer historyczny z cyklu: „Spacery historyczne Szlakiem Armii Krajowej na Ziemi Limanowskiej”, których organizatorem jest Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Limanowskiego.

Uczestnicy pierwszego październikowego wydarzenia zebrali się w centrum Skrzydłnej by wyruszyć na wędrówkę tropami lokalnej historii z okresy II wojny Światowej. Spacer poprowadził Przemysław Bukowiec – historyk, regionalista.

Na rynku w Skrzydłnej zainteresowani poznali historię walk obronnych we wrześniu 1939 r., powadzonych przez Dywizjon Rozpoznawczy z 10 Brygady Kawalerii ppłk. Stanisława Maczka. Uczestnicy historycznej wędrówki dowiedzieli się o pierwszych polskich ofiarach, rozstrzelanych przez Niemców w egzekucji pod Sępiną na granicy Woli Skrzydłańskiej i Skrzydłnej. Prowadzący spacer przybliżył historię pierwszej organizacji konspiracyjnej, która została założona przez mieszkańców Skrzydłnej w domu Grodeckich 10 listopada 1939 r. Uczestnicy spaceru poznali historie związane z organizacją placówki konspiracyjnej w Skrzydłnej, prowadzeniu nasłuchów zagranicznych stacji radiowych, gromadzeniu broni, zbieraniu informacji na temat działalności niemieckiego okupanta. W trakcie spaceru zaprezentowano uzbrojenie wykorzystywane przez żołnierzy Armii Krajowej.

Dalszy etap historycznej wędrówki prowadził do domu Ginterów, w którym w okresie międzywojennym oraz w czasie wojny była prowadzona restauracja. Właścicielem obiektu był Aleksander Günther „Śnieżnica”, w czasie niemieckiej okupacji członek organizacji konspiracyjnej Związku Walki Zbrojnej. Za swoją niepodległościową działalność został aresztowany przez niemieckie Gestapo z Nowego Sącza 13 września 1941 r. Po brutalnych przesłuchaniach, pobycie w więzieniu w Tarnowie, Aleksander trafił do niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Auschwitz – gdzie zginął 30 marca 1941 r. Dzięki gościnie gospodarzy domu – Pani Bożeny i Łukasza Lechowicz, uczestnicy spaceru mieli wyjątkową okazję zwiedzić część historycznego obiektu oraz spotkać się z Panią Marią Lechowicz z d. Günther, córką Aleksandra Günthera. We wnętrzu Ginterówki goście mogli wysłuchali relacji Pani Marii na temat przedwojennej i wojennej Skrzydlnej, działalności jej ojca oraz jego aresztowania i obozowej gehenny. Pani Marii nawiązywała do tragicznej historii skrzydlańskich Żydów oraz ich zagłady przeprowadzonej przez Niemców latem 1942 r. Uczestnicy spaceru zadawali pytania związane z historią zwiedzanego domu oraz jej mieszkańców. Pani Maria podzieliła się relacjami na temat akcji dywersyjnej przeprowadzonej jesienią 1943 r. przez partyzantów- strażaków w Skrzydlnej na posterunek policji. Wyjątkowym elementem wędrówki śladami historii AK na Ziemi limanowskiej była historia partyzanta- Jana Lesława Gerlaczyńskiego, który zginął na górze Ciecień w listopadzie 1944 r. Relacje rodzinne oraz pamiątki przedstawił Pan Adam

Gocek syn Jadwigi Gocek z d. Gerlaczyńskiej. W tej części spaceru Pan Oskar Broda na podstawie własnej wiedzy oraz zdjęć mieszkańców Skrzydłnej opowiedział o strojach, obyczajach modowych panujących w miasteczkach oraz na wsi w okresie międzywojennym, w czasie wojny.

Po wizycie w Ginterówce miłośnicy historii powrócili na rynek w Skrzydłnej, gdzie zostali zapoznani z najważniejszymi wydarzeniami okresu wojennego z lat 1943-1945 oraz rozmieszczeniem poszczególnych budynków.

Ostatnim punktem spaceru była wędrówka na cmentarz ofiar II wojny światowej w Skrzydłnej. Prowadzący spacer podkreślił, że na skrzydlańskim cmentarzu spoczywają zarówno żołnierze-partyzanci z organizacji „Skała” oraz z szeregów AK jak i ludność cywilna. Ofiary niemieckiej pacyfikacji osiedla Podlesie pod Śnieżnicą z sierpnia 1944 r., Warszawiacy, którzy zostali wysiedleni przez Niemców po Powstaniu Warszawskim – część z nich trafiła do Skrzydłnej, partyzant AK – Leszek Gerlaczyński „Łasica” oraz inne osoby. Ponadto w 1943 r. w obwałowaniu cmentarza pochowano zamordowanych Żydów Benjamina i Pinkasa Gryblów. Upamiętniono ofiary wojny zapalając znicze na mogiłach. Zainteresowani mogli zadawać pytania związane z działalnością konspiracyjną na terenie Skrzydłnej i Beskidu Wyspowego.

Organizatorzy zapraszają na kolejny spacer historyczny Szlakiem Armii Krajowej na Ziemi Limanowskiej, który odbędzie się już w sobotę 15 października w Limanowej.

źr./fot.: LOT Limanowa